

Cechy zdrowego płaza

Wygląd ogólny i kondycja ciała

Prawidłowy płaz:

Sylwetka proporcjonalna, symetryczna, bez obrzęków ani zapadnięć.

Skóra przylegająca, lekko napięta, bez nadmiernego zwiotczenia (oznaka odwodnienia) ani rozdęcia (obrzęk osmotyczny).

Masa ciała w normie dla gatunku – utrzymanie właściwej kondycji tłuszczowej w rejonie ud i grzbietu.

Brak wyniszczenia mięśni w okolicy ud i obręczy barkowej.

Zaburzenia kliniczne sugerujące chorobę:

Spłaszczenie sylwetki (osłabienie, hipowolemia),

Asymetria (uraz, ropień, nowotwór),

Powiększenie obrysu ciała (obrzęk, dystocja, infekcja jamy ciała).

Żaba zdrowa: Zachowanie i reakcje ruchowe

Reaguje natychmiast na bodźce (dotyk, ruch, światło).

Zachowuje czujność i odruch ucieczki – próbuje skakać lub odsunąć się od źródła stresu.

Ruchy są płynne, symetryczne, skoordynowane.

Utrzymuje prawidłową postawę ciała: tułów podparty na kończynach, głowa lekko uniesiona.

Aktywność dobową zgodną z gatunkiem (nocna lub dzienna).

Nieprawidłowości kliniczne:

Letarg, ospałość, brak reakcji na bodźce → odwodnienie, hipotermia, choroba ogólnoustrojowa.

Niezborność, drgawki, przewracanie się → zaburzenia neurologiczne lub elektrolitowe.

Ciągłe unoszenie głowy nad wodą → obrzęk płuc, niewydolność oddechowa.

Oddychanie

W stanie zdrowia:

Oddech spokojny, regularny, często łączony ze skurczami gardzieli (tzw. pompowanie buccalne).

Brak świstów, pienienia się śluzu, ziania pyskiem.

Skóra wilgotna i równomiernie ukrwiona – wspomaga wymianę gazową.

Nieprawidłowości:

Dyszenie, unoszenie głowy nad wodę, pianie śluzu z pyska → infekcje płuc lub obrzęk płuc.

Zbyt wolny oddech (bradyrespiracja) → hipotermia lub zatrucie.

Asymetryczne ruchy oddechowe → uraz klatki piersiowej, odma, infekcja jednostronna.

Skóra – główny wskaźnik zdrowia płaza

W stanie prawidłowym:

Skóra czysta, gładka, wilgotna, lekko śluzowata, błyszcząca.

Brak przebarwień, zmatowień, złuszczenia.

Barwa skóry zgodna z gatunkiem, zmienia się fizjologicznie z temperaturą i wilgotnością.

Brak ran, nadżerek, ropni czy pęcherzy.

Prawidłowa obecność gruczołów śluzowych (wydzielina klarowna, nielepka).

Zaburzenia:

Sucha, matowa skóra → odwodnienie lub stres.

Nadmierne śluzowanie → infekcja bakteryjna lub grzybicza.

Plamy czerwone, żółte, białe → infekcje, toksyny, sepsa.

Martwica naskórka → chytridiomikoza, toksyczne środowisko.

Oczy i błony śluzowe

Oczy zdrowe:

Jasne, błyszczące, bez zmętnienia rogówki.

Brak obrzęków powiek i wysięku.

Odruch źreniczny prawidłowy.

Błony śluzowe pyska jasnorożowe, bez nalotów.

Wnętrze jamy gębowej wilgotne, bez owrzodzeń ani żółtych zmian (np. zakażenie *Aeromonas*).

Pysk i uzębienie

U żab i większości płazów zęby drobne, homodontyczne lub brak zębów (u ropuch).

Jama ustna czysta, błony wilgotne, bez przykrego zapachu.

Brak nalotu, nadżerek i nadmiernej ilości śluzu.

Nieprawidłowości:

Szary nalot, wrzody → infekcje jamy ustnej (tzw. „red-leg disease” lub stomatitis).

Przykry zapach → infekcja bakteryjna przewodu pokarmowego.

Defekacja i wygląd kału

Kał prawidłowy:

Uformowany, ciemny, bez nadmiaru śluzu i krwi.

Brak pasożytów widocznych makroskopowo.

Zaburzenia:

Biegunka, obecność śluzu lub krwi → infekcje jelitowe, pasożyty, stres.

Brak defekacji przez wiele dni → zaparcie, odwodnienie, zbyt niska temperatura środowiska.

Stan nawodnienia

Test kliniczny:

Delikatny ucisk skóry w okolicy ud lub grzbietu → natychmiastowe wygładzenie fałdu skóry = prawidłowe nawodnienie.

U odwodnionego płuza fałd utrzymuje się przez kilka sekund.

Dodatkowe objawy odwodnienia:

Zapadnięte gałki oczne, zmniejszona aktywność, sucha skóra, słaba reakcja na bodźce.

Termoregulacja i środowisko

Żaba zdrowa utrzymuje się w strefie komfortu termicznego gatunku (zazwyczaj 18–25°C).

Unika skrajnych stref (zimnych lub gorących).

Nie wykazuje oznak przegrzania (hipertermii) – otwarte usta, niepokój, śluzowanie.

Cechy fizjologiczne – tętno i perfuzja

U żab serce widoczne przez cienką skórę w okolicy mostka – rytm spokojny, miarowy.

U zdrowego osobnika:

Tętno 30–60/min (zależnie od gatunku i temperatury).

Błony śluzowe różowe, wilgotne.

Odruchy i świadomość

Odruchy obronne: cofanie kończyn, mruganie, zamykanie oczu przy dotyku pyska.

Odruch prostowania (prawidłowy powrót do pozycji po przewróceniu na grzbiet).

Prawidłowa reakcja na światło, hałas i drgania podłoża.

Podsumowanie

Zdrowy płaz to zwierzę:

aktywne, czujne, o prawidłowej postawie i koordynacji ruchowej,
o gładkiej, błyszczącej, wilgotnej skórze bez uszkodzeń,
reagujące na bodźce, z prawidłowym oddechem i rytmem serca,
utrzymujące prawidłową masę ciała i proporcje,
bez objawów obrzęku, odwodnienia, owrzodzeń czy przebarwień skóry,
o czystych oczach, błonach śluzowych i regularnym wypróżnianiu

